

חידות לפרשת בא

הרב זאב וייטמן

ה. שתי מילים: "ובשאר ארצות"
לפסוק בפרשתנו - בתרגום השבעים נוספות.
זאת, כדי לפתור שאלה וסתירה,
שלמנין שנות הישיבה והשהות קשורה.
(לרוצים להעמיק בסוגיה,
זו במגילה בדף ט' מצויה).

ו. דבר בפרשתנו ארע,
"וכמוהו עוד לא היה" וקרה.
וכן בעתיד -
"כמוהו לא יוסיף".
זאת, פעמיים בסדרה,
ודומה לו גם בפרשה שעברה.
שם בלא החלק השני הנוגע לקביעה,
על שבעתיד תצומצם הפגיעה.

ז. בשם הסדרה נרמז ונחבא
על כמה מה"עשר" מסופר בה.
*

בכל אחת ממכות הסדרה
אפילה וחשכה בה שררה.
אחת - כל כולה
חשכה ואפילה.
אחרת בעת חשכה גמורה -
בחצות-ליל התרחשה הצרה.
והנה מעיון בכתוב מתברר
שגם בראשונה - חושך שורר.
ועוד בפרשה הבאה
גם כן חשכה מופיעה.
אף זאת, כתפאורה למכה נכבדה
שאת צבא מצריים מכלה ומשמידה.

א. השמלות פעמיים בפרשה מופיעות.
בסמוך, פסוק ליד פסוק הן באות.
בראשון, משמשות למשארותם הצרורות,
ושאולות משכנות - השמלות האחרות.

ב. שתי מצוות משמשות כאותות,
האחת במצריים והאחרת לדורות.
למי ולמה הן אות וסימן,
ומה המקום שנקבע לנתינתן?
האם זכורות לכם עוד שתי אותות,
אף הן מצוות, מהיותר חשובות?

ג. ששה-עשר פסוקים רצופים
כולם בתפילת ימות-החול מופיעים.
אותם בציבור קוראים
לא רק בשבת אלא גם באחד מהמועדים.
פסוקים אלו לא רק בתורה כתובים,
אלא בכל יום-חול על גופנו מונחים.
*

גם בפרשה הבאה פסוקים רבים ורצופים,
אף הם בתפילה, כל יום נאמרים.
וגם הם בציבור נקראים
באחד מימי המועדים האחרים.

ד. פרשיות הסדרה בפסח עוסקות,
אך בפרשה נמצא גם את סוכות.
העובדה שמצות-פסח בסוכות נאפות,
את החידה והתמיהה עשויה להרבות.

החידות נכתבו ע"י הרב וייטמן בהיותו רב קיבוץ כפר עציון, בשנת התשד"מ.
התשובות נכתבו ע"י צוות אתר ישיבה.

י"א. בפרשתנו, מצוות רבות מנויות,
מהן גם מצוות יומיומיות.
ערוך רשימה של כ"מנין" מצוות,
שבימינו, גם כן, נוהגות.
ציין בכל מצווה את זמנה,
האם בפסח, או בכל ימות השנה.

י"ב. כנגד ארבעה בנים דברה תורה
כולם נזכרים (ברש"י) אצלנו בסדרה.
שאלת החכם ב"ואתחנן" נזכרה
ובכל השאר - פרשתנו דברה.

א- מצא את מקום שאלת הרשע,
והיכן תשובתו אצלנו בפרשה?
ב- מיהו מהארבעה הבן הטפש?
זאת ברש"י עיין ובקש.
ג- ועוד בדוק את השאלות והתשובות,
וראה כמה מהן דווקא לפסח מתייחסות.

ח. מי הוא שמבקש ברכה בפרשה
ומה תוכנה של זו המבוקשה?

ט. למי חלקו גדולה וכבוד
ומדוע בעיני רבים גדל מאוד?

י. במה נתייחדה פרשתנו זאת,
על כך מדברי רש"י נוכל ללמוד.
הכוונה לרש"י בתחילת התורה,
המעלה שאלה שלפרשתנו קשורה.

תשובות

- א. (י"ב, ל"ד-ל"ה).
- ב. נתנית הדם על המזוזות והמשקוף "והיה הדם לכם לאות על הבתים" (י"ב, י"ג).
- והנחת תפילין על היד ועל הראש "והיה לך לאות על ירך ולטוטפת בין עיניך" (יג, ט).
- מילה (בראשית י"ז, י"א) ושבת (שמות ל"א, י"ג).
- ג. פרשיות 'קדש לי' ו'כי יביאך' (י"ג, א'-ט"ז) כתובות בתפילין ונקראות ביום שלישי של פסח. שירת הים, נקראת בשביעי של פסח.
- ד. 'ויסעו בני ישראל מרעמסס סוכותה... ויאפו את הבצק אשר הוציאו ממצרים' (י"ב, ל"ז-ל"ט). ועיין רמב"ן ופרשנים שם.
- ה. בפסוק 'ומושב בני ישראל אשר ישבו במצרים שלושים שנה וארבע מאות שנה' (י"ב, מ') הוסיפו בתרגום השבעים שנכתב לתלמי המלך 'אשר ישבו במצרים ובשאר ארצות שלושים שנה וארבע מאות שנה', בגלל שבנ"י לא ישבו במצרים ארבע מאות ושלושים שנה, והמניין הוא מברית בין הבתרים. ועיין רש"י על הפסוק ובמגילה.
- ו. במכת ארבה (י', י"ד), ובמכת בכורות (י"א, ו'). ובפרשה שעברה במכת ברד (ט', י"ח).
- ז. 'בא' בגימטריה 3 כשלושת המכות שסופרות בה.
- מכת חושך, מכת בכורות בחצות הלילה, במכת ארבה נאמר "ויכס את עין הארץ ותחשך הארץ". לפני קריעת ים סוף נאמר "ויהי הענן והחשך ויאר את הלילה" (י"ד, כ').
- ח. לאחר מכת בכורות פרעה מבקש ממשה שילכו ממצרים "וברכתם גם אותי" (י"ב, ל"ב).
- ט. "גם האיש משה גדול מאוד בארץ מצרים בעיני עבדי פרעה ובעיני העם" (י"א, ג').
- י. בפרשה יש את המצווה הראשונה שנצטוו ישראל- 'החודש הזה לכם' (רש"י בראשית א', א').
- י"א. בפסח- מצות השבתת החמץ, מצות אכילת מצה, שלא ימצא חמץ ברשותינו בפסח, שלא לאכול מכל דבר שיש בו חמץ, שלא לאכול חמץ בפסח, שלא יראה לנו חמץ בפסח, מצות סיפור יציאת מצרים.
- כל השנה- מצות קידוש הבכורות, מצות פדיון פטר חמור, מצות עריפת פטר חמור. (ע"פ ספר החינוך)
- י"ב. א- "והיה כי יאמרו אליכם בניכם מה העבודה הזאת לכם" (י"ב, כ"ו)
- ב- הבן התם. "והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת" (י"ג, י"ד), וברש"י 'זה תינוק טפש שאינו יודע להעמיק שאלתו וסותם ושואל מה זאת'.
- ג- שאלת הרשע ושאינו יודע לשאול (י"ג, ח') כתובים בענייני פסח, ושאלות התם והחכם (דברים ו', כ') כתובים בעניינים אחרים.